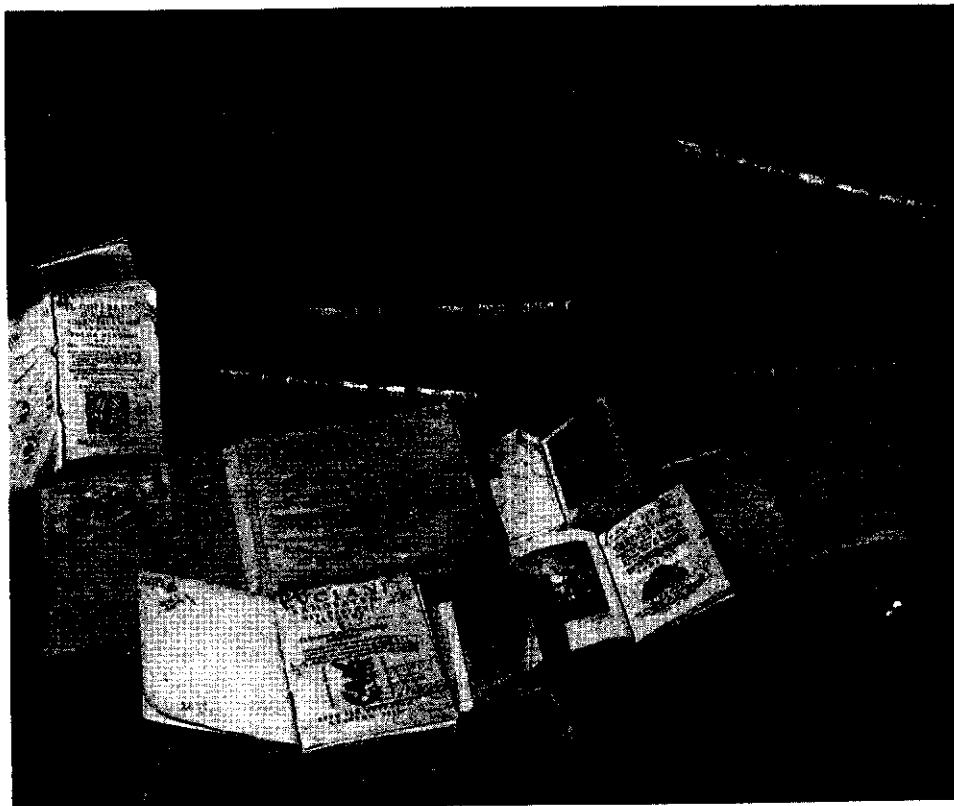

نمایشگاه‌های اطلاع‌رسانی علوم اسلامی مستقر در پایگاه‌های اطلاعاتی

الهام خوانساری

در کار اطلاع رسانی، از گزینش و پردازش اطلاعات، به عنوان یکی از مهمترین مراحل یاد می‌کنند. به عبارت دیگر تنها ذخیره و بازایی اطلاعات گرد آمده است که محققان و پژوهشگران را در یافتن اهداف و نتایج مطلوب یاری می‌رساند.

گزارش حاضر، بررسی پایگاه‌های متون اسلامی در ایران است که درباره قرآن و حدیث فعالیت داشته و در هشتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران حضور یافته‌اند. این نوشته در حقیقت دارای دو هدف است:

(۱) در حد توان معرفی شایسته‌ای از فعالیتهای داده‌پردازی این مراکز و پایگاهها صورت گیرد.
(۲) مقایسه میان آنچه این مراکز بر روی این دو منبع عظیم علوم انسانی انجام داده‌اند، صورت پذیرد.

برای تهیه این گزارش از روش مشاهده و

مصاحبه استفاده شده است و خوشبختانه مسئولان غرفه‌های مراکزی که فعالیت آنها مورد بررسی قرار گرفته نهایت همکاری رامبذول داشته‌اند که در همین جا از همه آنان سپاسگزاری می‌شود.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

تاریخ تأسیس: ۱۳۶۸

نشانی مرکز: قم، چهار راه شهدا، روبروی دبیرستان امام صادق

تلفن: ۷۴۳۳۰۴ - ۷۴۳۴۱۳

فکس: ۷۴۳۴۱۴

صندوق پستی: ۳۸۵۷ - ۳۷۱۸۵

پیشینه مرکز تحقیقات علوم اسلامی: این مرکز در سال ۶۸ توسط مقام رهبری تأسیس شد و با هیئت امانت و هیئت مدیره‌ای که از سوی

ایشان معین گردید، کارها شروع شد و ادامه یافت.

□ هدف: هدف این سیستم‌ها، عرضه خدمات شایسته به پژوهندگان و دانشوران خصوصاً محققان مسلمان و همچنین جذب و ارشاد اقشار جوان و نوجوان، آموزش و روخوانی، تجوید، حفظ و قرائت قرآن کریم است.

□ محتوا: کلیه کتب احادیث، قرآن و متون علوم اسلامی، شامل:

- علوم عقلی: اسفار اربعه، منظومه، بدایة الحکمه، نهایة الحکمه، آموزش فلسفه، اصول فلسفه و روش رئالیسم، لمعات الشریقه، منطق المشرقیین، اشارات، شرح و متن اشارات و معجم الفاظ این کتب و همچنین معجم موضوعی آنها.
- علوم فقه و اصول: لمعه، مکاسب، رسائل، کنایه و کتب شیخ مفید، که در زمینه کتب شیخ مفید تاریخ و کلام نیز به صورت معجم

موضوعی آماده شده است.

حجم

ب. ترجمه عبدالحمید آیتی.

- تهیه معجم‌های رجالی، شامل: کتب هشت‌گانه معروف رجالی (رجال کشی، نجاتی، فهرست شیخ، رجال شیخ، رجال حلی)، رجال ابن داود، رجال ابن غضائری، رجال برفی و معجم رجالی برای اسناد کتب شیخ صدوق از قبیل اسناد علل و شرایع، ثواب الاعمال، توحید، امالی، حضال، معانی الاخبار، عقاب الاعمال، عیون الاخبار، اکمال‌الدین و فضائل اشرع‌الثلاثة.

- تهیه معجم‌های لفظی برای کتب حدیث که شامل: معجم الفاظ بحارالانوار (۱۱۰ ج)، معجم الفاظ وسایل الشیعه (۳۰ ج)، معجم الفاظ مستدرک الوسائل (۱۸ ج)، معجم الفاظ کتب اربعه شیعه (۲۶ ج) و معجم الفاظ شرح نهج‌البلاغه ابن ابی الحدید (۲۰ ج).

- معجم الفاظ قرآن کریم با ترجمه فارسی الهی قمشه‌ای و ترجمه انگلیسی شاکر.

- ارائه متن کامل قرآن کریم شامل: محل نزول سوره یا آیه. در فهرست آیات، آیه‌ها به طور مرتب از ابتدا تا انتها الفبایی شده‌اند و حرف به حرف قابل بازیابی هستند. همچنین تعداد آیاتی که در آنها یک حرف به کار رفته ارائه می‌شود.

- تهیه معجم الفاظ مصادر مآخذ بحارالانوار از علامه مجلسی شامل ۱۲۲ عنوان کتاب که حدود ۲۰۰ ج را شامل می‌شود.

در مورد احادیث: مؤلف حدیث و تاریخچه کامل زندگی او ارائه شده است. همچنین برای احادیث کتابشناسی نیز ارائه شده و در مورد قرآن نیز کتابشناختی‌های مختلف در علوم قرآنی در سیستم وارد شده است.

در حال حاضر در نظر دارند چهار برنامه: معجم الفاظ کل حدیث، معجم موضوعی، برنامه رجال احادیث و بانک لغت را به یکدیگر مرتبط (Link) نمایند.

- ۱۱۰ ج بحار در ۲۹ مگابایت

- ۳۰ ج وسایل در ۷/۵ مگابایت

- ۱۸ ج مستدرک در ۵/۵ مگابایت

- ۲۶ ج کتب اربعه شیعه در ۸ مگابایت

- ۲۰ ج شرح نهج‌البلاغه در ۷/۷ مگابایت

- قرآن با ترجمه فارسی و انگلیسی با انواع

واقسام کاوش ۳/۵ مگابایت

سعی شده برنامه‌های مرکز از سرعت بالا و حجم کم برخوردار باشند.

□ ساختار سیستم:

فایلهای شامل فایلهای تصویری، صوتی، اطلاعاتی و برنامه‌ای می‌باشند. سیستم به صورت چندرسانه‌ای می‌باشد. لازم به ذکر است که از فایلهای اصلی، فایلهای واسطه نیز ساخته می‌شوند.

سیستم‌های فرعی شامل:

الف. امکان استفاده از صوت: هر آیه با تلاوت آن و با صدای قاریان مختلف قابل دستیابی است. مثلاً با صدای آقای پرهیزگار یا عبدالباسط.

ب. امکان ارتباط هر آیه‌ای با عین تصویر اسکن شده بخط عثمان طه. فایلهای قرآنی شامل متن کامل خود قرآن، همراه با اعراب و فایلهای ترجمه فارسی و انگلیسی و یکسری تفاسیر انتخابی مانند: تفسیر المیزان، تفسیر مجمع البحرین، تفسیر شیعه و تفسیر صافی می‌باشد. ترجمه‌های انگلیسی قرآن نیز ۳ نوعند:

الف. ترجمه یوسف علی.

ب. ترجمه شاکر.

ج. ترجمه آربری.

فایلهای ترجمه فارسی نیز شامل ۲ ترجمه هستند، که این دو ترجمه عبارتند از:

الف. ترجمه الهی قمشه‌ای.

□ نحوه ذخیره‌سازی اطلاعات

اطلاعات هم بر روی سی‌دی‌رام ذخیره می‌شوند و هم بر روی نرم افزارها. کل قرآن به شکل صوت و تصویر و متن (شامل ترجمه و تفسیر) بر روی سی‌دی ذخیره شده است.

ذخیره‌سازی اطلاعات هم از طریق صفحه کلید و هم از طریق اسکن صورت می‌گیرد. خود تایپ به صورت ۲ مرحله‌ای انجام می‌شود، به این ترتیب که: ابتدا دو نفر تایپ‌ست، متن را تایپ می‌کنند و در مرحله بعد دو فایل مقایسه می‌شوند، که اینکار سبب شده امکان وجود غلط به حداقل برسد و مدت تصحیح نیز بسیار کوتاه شود. قبلاً متن تایپ شده، دوبار توسط کنترل‌کننده و متخصص تصحیح می‌شد.

□ نحوه بازیابی:

بازیابی می‌تواند هم به صورت موضوعی و هم به شکل کلید واژه‌ای صورت گیرد. همچنین از تمامی کلمات علاوه بر کلید واژه‌ها بجز حروف ربط می‌توان بازیابی کرد. سیستم، قابلیت بازیابی به شکل ترکیبی را نیز داراست (امکان استفاده از not, and, or). همچنین قابلیت ارائه بسامد لغات رانیز دارد. سند لغات، همراه با نشانی کامل سند و تفسیر آن لغت و کاربردهای مختلف لغت را نیز بدست می‌دهد.

- ورود به سیستم از ۲ طریق امکان‌پذیر است: موشواره و صفحه کلید.

- خروجی نیز شامل: مانیتور و چاپگر است. خروجی چاپی به دو شکل زیر صورت می‌گیرد: چاپگر لیزری و چاپگر سوزنی.

همچنین نحوه بازیابی به صورت بارگذاری است و قابلیت‌های بازیابی نیز مشابه Animator است.

۳. آیاتی که در ضمن متون تاریخی و وقایع آمده‌اند و به آنها استناد شده است (مثلاً: آیاتی که در ضمن جنگ بدر نازل شده‌اند).

- کلیات برنامه معجم الفاظ، شامل:

اصول و قواعد کلی برنامه

راهنمایی

لیست

قسمت اول: الفبایی از ابتدای کلمه

قسمت دوم: الفبا از انتهای کلمه

قسمت سوم: برحسب تعداد تکرار کلمه

مشاهده پاسخها

مرحله دوم: نمایش تفصیلی پاسخ

جستجو

انواع جستجو

گزینش یا تعیین قسمتی از متن

گزینه اول: جستجو

گزینه دوم: چاپ

گزینه سوم: فایل

دامنه

بخش اول: جلد

بخش دوم: مشخصه

- در مورد اصطلاحنامه: بیان شد که در دست

اقدام در برنامه موضوعی است.

- مواردی از قبیل: نفی، عبارت (جای خالی)،

ترکیب عطفی، ترکیب عطفی مرتب (مثلاً: ابتدا

کلمه بیاید بعد محمد)، ترکیب فعلی مانعة

الجمع، ترکیب فصلی و تغییر اولویت در سیستم

پیش‌بینی شده، علاوه بر این تعداد این موارد هم

به طور همزمان در صورت درخواست

استفاده‌کننده ارائه می‌شود.

مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی (پژوهشگاه)

تاریخ تأسیس: ۱۳۶۴

نشانی مرکز: قم، چهار راه شهدا

تلفن: ۹۴ - ۷۴۳۱۸۹

□ امکان قرار گرفتن سیستم در شبکه

در نظر است که سیستم به دو شبکه زیر وارد شود:

۱. شبکه LAN Smart (D:Link)

۲. شبکه Novel Netware (که در این شبکه ۱۰۰ الی ۵۰۰ کاربر به طور همزمان می‌توانند پاسخ دریافت دارند).

همچنین تصمیم مرکز بر این است که برنامه به شکل جهانی نیز ارائه شود (IRAN PAK).

تهداتی که مرکز پس از فروش سیستم بر عهده می‌گیرد عبارتند از:

- ارائه ویرایش‌های جدید به مشتریان.

- ارائه دستورنامه استفاده.

□ میزان انعطاف‌پذیری سیستم

در این مورد باید گفت: افزون اطلاعات به متن اصلی (قرآن و حدیث) ممکن نیست و در این مورد، به دلیل جلوگیری از تحریف، سیستم بسته است.

اما انتخاب فایل‌های جدید و یا موضوع‌برداری جدید از فایل‌ها امکان‌پذیر است.

همچنین کاربر می‌تواند اطلاعاتی را از سایر فایل‌ها دریافت داشته و بنا به مورد کاربرد خود در

فایل‌های جدید ذخیره کند. تغییر نوع خروجی نیز

امکان‌پذیر است، مثلاً: خروجی از شکل

مانیتوری به شکل چاپی قابل تبدیل می‌باشد.

سعی شده است که برنامه کاملاً فعال و همراه با راهنمایی و کمک باشد.

در مورد خط قرآن یا احادیث سیستم کاملاً

انعطاف‌پذیر است. یعنی: امکان تغییر خطوط

بدلخواه استفاده‌کننده، وجود دارد. انواع خطوط

در سیستم موجود است. سیستم قابلیت حرکت

از متن به سایر رسانه‌ها و برعکس را داراست

(رابطه دوسویه).

برای هر کتابی از احادیث کد رمز انتخاب شده

است جستجو در کتب حدیث می‌تواند برحسب

نقاط زیر صورت گیرد:

۱. جمله.

۲. مشخصه (شامل تمام کتب و کلمات که آیا

درروایت هست یا خیر، سند کدام است، آیه

در حدیث بکار رفته یا خیر، بیان خود مؤلف

است، یا منقول است و...).

۳. نسخه.

- جستجو در آیات نیز برحسب ۳ مورد زیر است:

۱. آیات ضمن احادیث: با ارائه شماره آیه.

۲. آیات مستقلی که مؤلف بکار برده است.

فکس: ۰۲۵۱/۷۴۳۱۸۸

صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۳۶۸۸

پیشینه مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی: این واحد قبل از پیروزی انقلاب از سال ۴۷-۴۸ کار خود را آغاز کرد. پس از انقلاب، اسناد و اطلاعات گردآوری شده در سال ۱۳۶۴ به مرکز مطالعات فعلی منتقل شد. از بنیانگذاران آن آقای هاشمی رفسنجانی را می‌توان نام برد.

□ هدف: این مرکز بر روی تمامی زمینه‌های مربوط به اهل بیت فعالیت می‌کند و از اهداف آن ایجاد مرکز اطلاعات اهل بیت و پیشوایان معصوم در تمامی سطوح تخصصی، عمومی، گروه‌های سنی کودکان و نوجوانان ... است، برای ارائه خدمات گوناگون به این گروه‌ها.

□ محتوا: محتوای این سیستم شامل کلیه موضوعاتی است که به اهل بیت مربوط می‌شود و بنا به مناسبت هر حدیثی آورده شده است. یعنی تأکید بر احادیث نیست، بلکه تأکید سیستم بر زندگی و سیره امامان معصوم است و هرچه درباره آنها آمده است در رابطه با احادیث، سند حدیث و فائلین حدیث در نظر گرفته شده است. لازم به ذکر است که به طور اخص بر روی خود قرآن و حدیث فعالیت نمی‌کنند.

مرکز فرهنگ و معارف قرآن

تاریخ تأسیس: ۱۳۶۶

نشانی: مرکز قم، صفائیه، کوچه مسعود، پلاک ۵۴. تلفن: ۳۲۵۲۴

صندوق پستی: ۳۷۱۸۵-۳۷۷۵

□ هدف: پژوهش در معارف و علوم قرآن کریم و ارائه خدمات هر چه بیشتر به محققان و پژوهشگران معارف و علوم قرآنی.

□ محتوا:

- معجم الفاظ قرآن - نام برنامه تبیان^۲
- معجم موضوعی تفاسیر قرآن
- معجم موضوعات قرآنی - نام برنامه تبیان^۳

- کتابشناسی علوم قرآن (شامل ۷ هزار عنوان کتاب)

- اصطلاحنامه علوم قرآن

از مجموعه ۲۲۷ تفسیر شیعه و اهل سنت موجود در کتابخانه این مرکز، ۸۰ تفسیر گزینش، و در طرح قرار گرفت و تاکنون ۴۸ دوره تفسیر (۶۴۰ جلد) به همت محققان در قم و مشهد پایان یافته و وارد کامپیوتر شده است. فاز اول طرح معجم موضوعی تفاسیر شامل ۲۰ دوره تفسیر (۳۲۰ جلد) مراحل پایانی را برای ارائه به عرصه تحقیقات قرآنی طی می‌کند. نمایه‌سازی هزار کتاب قرآنی پایان یافته و یک چهارم آن بسازینی و کنترل گردیده است. مجموعه موضوعات ثبت شده و نمایه‌های کتب قرآنی به کامپیوتر داده شده و نرم‌افزار آن در حال آماده شدن است.

همچنین اصطلاحنامه‌ای قرآنی که شامل علوم و معارف قرآن می‌شود، تدوین شده در دو بخش: عمومی و تخصصی.

- اصطلاحنامه عام: اصطلاحنامه فراگیر واژگان و مفاهیم و لغات قرآن کریم است و اصطلاحنامه تخصصی: تعیین حدود و ثغور مفاهیم قرآنی در یک بخش تخصصی یک علم، مانند علوم قرآن، روانشناسی و غیره است تا پژوهشگران براحتی بتوانند مجموعه اطلاعات درخواستی خود را در یک علم، که در قرآن کریم به آن تصریح و یا اشارت شده است، به دست آورند. این اصطلاحنامه علاوه بر مزیت یادشده، روابط بین مقوله‌ای واژگان را نیز نبیین کرده است و از این طریق راهنمای پژوهشگران به روابط آنها با تعیین واژگان مرتبط و مترادف و شبه مترادف است. چنین کاری بر مبنای یک ساختار درختی با شاخصه تعیین مفاهیم قرآنی در جایگاه دقیق خویش در سه عرصه شناخت، اعتقادات و جهان‌بینی و احکام عملی (فقه و اخلاق) است که در این بخش منظم شده است.

- سامان‌دهی مجموعه اطلاعات تولیدی در مرکز فرهنگ و معارف قرآن در بخشهای نمایه‌سازی کتب قرآنی، معجم موضوعی تفاسیر قرآن کریم و تفسیر راهنما انجام می‌شود.

- آماده‌سازی کلید مفاهیم قرآن کریم که چکیده مطالب و مفاهیم برداشت شده در یادداشت‌های یک دوره تفسیر قرآن است. این کار در برنامه نرم‌افزاری تبیان ۳ صورت گرفته و عرضه شده است و آماده چاپ نیز می‌باشد.

- تبیان ۱: این برنامه نرم‌افزاری با هدف دسترسی سریع به آیات، سوره‌ها و جستجو در متن قرآن، جهت یافتن حروف، کلمات و عبارات، در تمام یا بخشی از آیات قرآن تهیه شده است.

- تبیان ۲: این برنامه، شکل کامل تبیان ۱ است. از امتیازات آن امکان مشاهده متن قرآن، مشاهده آیات با خط درشت، امکان جستجوی چند قطعه از متن (تا ۳۰ قطعه) به طور همزمان و همراه با ترجمه آنها، امکان به کارگیری فایلهای قرآن و ترجمه آن در کارهای تحقیقاتی دیگر است.

- تبیان انگلیسی: این برنامه برای بهره‌گیری محققان انگلیسی زبان، از متن قرآن و جستجو در آیات و ترجمه انگلیسی آن تهیه شده است و با ارائه دو ترجمه مشهور انگلیسی از قرآن به نام ترجمه شاکر و ترجمه آرتور آربری، قابلیت‌های تبیان ۲ را در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد.

- تبیان ۳: فرهنگ موضوعی قرآن: این برنامه امکان مشاهده آیات به همراه ترجمه و برداشت‌های تفسیری آنها از طریق عناوینی که محور برداشت‌هاست و همچنین از طریق کلید واژه‌ها که تعداد آنها به ۱۸۵۹ عنوان می‌رسد، و نیز استفاده از سیستم مترادفات و مرتبطات و امکان تعیین دامنه تحقیق، از قابلیت‌های این برنامه است.

- این برنامه برای دستیابی به اطلاعات موجود در تفاسیر مهم، اعم از شیعه و سنی، تنظیم شده است. معرفی تفاسیر از طریق نام تفسیر و مفسر،

حجم محتوا

حجم CD اربعه حدود ۱۲۰ مگابایت

حجم CD-ROM بحارالانوار حدود ۴۵

مگابایت

□ ساختار سیستم: برنامه‌نویسی سیستم با زبان پاسکال و زبان C صورت گرفته. فایل‌های موجود شامل متن کامل نیز می‌شوند، امکان انتخاب جمله از متن و سپس بازیابی وجود دارد. همچنین فایل‌های صوتی، اطلاعاتی و تصویری (تصویر متن قرآن یا احادیث) وجود دارد. سیستم به صورت چندرسانه‌ای است.

□ ذخیره‌سازی اطلاعات: این ذخیره‌سازی بر روی سی دی رام صورت گرفته، فقط برخی از اطلاعات بر روی دیسک سخت ذخیره شده است (قسمتهایی که حجم زیاد بوده است).

برای وارد کردن اطلاعات، یک متن دوبار و توسط دو تایپست، تایپ می‌شود، سپس دو تایپ با هم تطبیق داده می‌شود و سپس در فایل سوم ریخته می‌شود. و نهایتاً متن تصحیح می‌شود.

امکانات بازیابی نیز به صورت‌هایی که ذکر می‌شود، وجود دارد (قابلیت‌های بازیابی):

- امکان جستجو بر اساس ترکیب: عبارت یا لغت (ریشه)

- قابلیت ترکیب عطفی

- قابلیت ترکیب فصلی

- ترتیب

- دامنه تعریف

- قابلیت انتخاب برای چاپ، ارائه آدرس کامل حدیث یا آیه و همچنین قائل حدیث، تعداد تکرار لغات (که بر اساس بسامد نیز مرتب شده‌اند و به شکل القایی). البته لازم بذکر است که ترجمه فارسی اصلاً موجود نیست و قابلیت بازیابی از طریق ترجمه را بدست نداده‌اند بغیر از ترجمه خود قرآن.

- قابلیت جستجو از متن به معجم و برعکس

که همه این احادیث شناسایی شده تا دوره علامه مجلسی، از این تاریخ به بعد، تقریباً احادیث تکراری شده‌اند. محور انتخاب احادیث، کتب شیعی بوده است، که حدود دو هزار کتاب را در بر گرفته. تمام روایات مشخص شده و حدود ۷۰۰ هزار حدیث شده است. ابتدای حدیث یعنی مدخل آنرا وارد کامپیوتر کرده‌اند به دلیل استفاده از برنامه‌های مشترک. مشترک‌یابی احادیث نیز تا حدود ۷۰٪ صورت گرفته و از ۷۰۰ هزار حدیث به ۲۰۰ هزار حدیث رسیده است.

همچنین کل کتب شیعی به صورت معجم درآمده همراه با ارجاعات. متن تمام کتب حدیث نیز تا قرن ۶ به کامپیوتر داده شده است. در مورد قرآن کریم، هرچه کتاب تفسیری موجود

بوده در سیستم آمده بغیر از $\frac{۱}{۵}$ ابتدا داخل متن علائمی آمده (مانند: اول آیه، آخر آیه و...) و سپس احادیثی که راجع به آن آیه آمده است، به شکل الفبایی، همراه آن آیه آمده است. لازم به ذکر است که توجه به اعراب نشده، بلکه به هیئت ریشه و ظاهر آن توجه شده است. (در معجم‌ها)

جستجوی تفاسیر از طریق زبان تألیف، عصر و سبک تألیف و مذهب مؤلف، دستیابی به منابع تفسیری، مجلد، صفحه، آیه و سوره از طریق موضوع و نمایه خاص با امکان تعیین محدوده تحقیق و چاپ از اطلاعات موجود، از قابلیت‌های این برنامه است.

- برنامه کتابخانه تخصصی علوم و معارف قرآن: هدف از تهیه این برنامه دسترسی به موضوعات موجود در مجموعه گرانمایی است که در کتابخانه تخصصی بی‌نظیر این مرکز جمع‌آوری شده است و کلیه عناوین آن در این برنامه وارد شده است. جستجوی موضوعات از طریق نام کتاب، نام مؤلف، نام مترجم، ناشر و موضوعات و نمایه‌ها امکان‌پذیر است. معرفی کامل هر یک از کتب و برنامه موضوعی کتابخانه (نمایه‌سازی کتابها) از امتیازات این برنامه است.

- برنامه نرم افزاری تفسیر راهنما که در ۲۰ جلد تهیه خواهد شد، با امکان دستیابی به آیات و ترجمه آنها از طریق نمایه و کلید واژه و نیز مشاهده برداشتهای آیات با امکان محدود کردن دامنه تحقیق و استفاده از سیستم مترادفات و مرتبطات تهیه شده و مراحل تکمیلی خود را می‌گذراند.

- تدوین اصطلاحنامه مفاهیم قرآنی، که در دست اقدام است.

- تدوین دایرة المعارف موضوعات قرآن کریم، که این مرکز مشغول تهیه آن است.

خانه کتاب

□ هدف: در مورد قرآن هدف اصلی این مرکز آوردن تمام تفاسیر در یک سیستم بوده است و در مورد احادیث، ایجاد پایگاه جامع برای کلیه احادیث از قرن اول هجری، مد نظر است. به طور کلی هدف این مرکز به دست آوردن بیشترین مطلب در کمترین زمان ممکن است.

□ محتوا: شامل احادیث از قرن اول تا قرن ۱۱،

(دوسویه)

خروجی شامل دو صورت زیر است:

الف. مانیتور

ب. چاپگر

- قابلیت دیگر سیستم: انتخاب نوع خط هم برای متن و هم برای ترجمه (پس از انتخاب سوره و آیه)، امکان مشاهده همزمان هر ۴ ترجمه به همراه متن سوره یا آیه.

- استفاده از بخش صوت سیستم به ۲ شکل امکان پذیر است:

الف. تلاوت یک آیه خاص، پس از درخواست کاربر

ب. تلاوت تمامی قرآن از ابتدا تا انتها.

□ امکان قرار گرفتن سیستم در شبکه وجود ندارد.

در خصوص تعهداتی که پس از فروش بر عهده می گیرند نیز می توان گفت: اشکال در سیستم، برطرف کردن مشکل را بر عهده می گیرند، در صورت بوجود آوردن تغییراتی در سیستم جدید یا به بازار آمدن نگارش های جدیدتر، روزآمد می شوند.

□ در زمینه انعطاف پذیری: فقط می توان نوع خروجی را تغییر داد (از مانیتور به صورت چاپی)، در مورد نوع خط نیز سیستم انعطاف پذیر است.

- امکان اضافه نمودن یا کم کردن فیلدها وجود ندارد. فقط در نرم افزار معجم کتب بحارالانوار بخش دامنه که تغییر می کند، همزمان در سیستم نیز منظور می شود.

مؤسسه تحقیقاتی امام رضا علیه السلام (شرکت طلوع)

نشانی: تهران، بزرگراه رسالت، شانزده متری دوم،

خ لاهیجانی شرقی، شماره ۱۵

تلفن: ۲۵۱۶۳۸۹

فاکس: ۲۵۱۶۳۸۹

نام سیستم: هدی

□ هدف: در دسترس قرار دادن منابع اصلی

اسلامی به روشی ساده برای افراد غیر متخصص □ محتوای برنامه ها: ۲۱ هزار موضوع و ۱۱ هزار نمایه موجود است.

- دایرة المعارف قرآن کریم: نرم افزاری است که فرهنگ الفاظ و موضوعات قرآنی بر روی آن قرار گرفته است. این نرم افزار به زبانهای عربی، انگلیسی و فارسی تهیه شده است. آوای ترتیل تمامی سوره قرآن کریم نیز در سیستم موجود است.

- قصص قرآنی که ترجمه دأستان به زبانهای عربی، انگلیسی و فارسی و همراه با تصاویر متحرک و اصوات موجود است.

- فهرست موضوعی قرآن کریم به صورت شاخه ای، همراه با امکان جستجوی لفظی در متن عربی قرآن.

- امکان جستجوی لفظی و موضوعی به زبانهای انگلیسی، فارسی، عربی، فرانسوی، آلمانی و زبان مالزیایی.

- ترتیل تمامی آیات با صدای استاد پرهیزگار.

- فرهنگ الفاظ و موضوعات نهج البلاغه (احادیث مربوط به سایر ائمه آورده نشده است)

□ ساختار سیستم

- تشکیل فایل های تصویری، صوتی، اطلاعاتی و متن کامل قرآن و احادیث (فرهنگ الفاظ و موضوعات نهج البلاغه)

- امکان طراحی هرگونه فیش موضوعی - وجود ویرایشگر اعراب دار برای تایپ متون همراه با فیشها

- ایجاد فرهنگ موضوعی از متن - جستجوی لفظی و تهیه فهرست الفاظ از متون - برای کمک به استفاده کنندگان نیز آخرین تغییرات برنامه ها برای همه مشترکین فرستاده می شود. کلاسهای آموزشی نیز پیش بینی شده است (بطور رایگان)

□ نحوه ذخیره سازی:

- ذخیره اطلاعات به شکل تایپ صورت می گیرد (از طریق صفحه کنید)

- تصاویر متحرک نیز به شکل تصویرگری کامپیوتر وارد سیستم می شوند.

□ نحوه بازیابی

- از طریق Mouse می توان وارد سیستم شد.

- از طریق صفحه کلید نیز امکان وارد شدن به سیستم وجود دارد.

خروجی ها نیز شامل ۳ شکل زیر هستند:

الف. مانیتور

ب. چاپی

ج. ارائه کارتهای صوتی

همچنین دریافت اطلاعات به صورتی که قابل جمع آوری در یک فایل باشد، نیز امکان پذیر است.

□ امکان قرارگیری سیستم در شبکه محلی و ملی نیز وجود دارد.

تعهدات پس از فروش: - فرستادن تمامی تغییرات در برنامه ها.

- دادن ضمانت برای برنامه ها (برنامه ای که خراب

شود، پس گرفته یا تعویض می شود)

□ انعطاف پذیری: در بخش برنامه های قرآنی انعطاف پذیری وجود ندارد. فقط نوع خروجی ها قابل تغییر است.

ارتباط میان فایلها وجود دارد، امکان جستجو هم به شکل موضوعی و هم کلید واژی وجود دارد. امکان جستجوی آماری الفاظ و موضوعات نیز موجود است.

حرکت سیستم تنها از طریق متن به سایر رسانه ها نیست بلکه مانور می تواند بر روی تمام رسانه ها باشد.

استفاده از نظام معنایی نیز در سیستم انجام گرفته، یعنی سیستم در مورد الفاظ (ترجمه، متن یا تفسیر) دو سویه است.

یادداشتها:

- مسئولان مراکز اطلاع رسانی تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، پژوهشگاه، فرهنگ و معارف قرآن، خانه کتاب و مؤسسه تحقیقاتی امام رضا (ع)، نهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، مصاحبه، خرداد ماه ۱۳۷۴.